

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

VI. De Hæredis Institutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

101. *l. 1. ff. de R. J.* cuius Institutio præcipua, & usque adeo necessaria pars Testamenti est; ut hoc sine ea non valeat, *l. Proximè 3. ff. de Hæ. qui in test. del.* Sunt autem hæredes ex testamento alii Necessarii, alii Voluntarii.

102. Necessarii generatim olim dicebantur; qui, testamentò scripti, hæreditatem adire debebant etiam nolentes: iique vel Sui, vel non Sui erant. Necessarii non Sui sunt: mancipia, seu servi à domino hæredes instituti, §. *1. Instit. de Hæred. qualit.* & *l. 1. ff. de Inoffic. test.* Necessarii Sui sic dicuntur; quòd de familia testatoris sint: & quòd cum isto una eademque persona censeantur, *l. fin. C. de Impub. substit.* penèque sibi ipsi hæredes fiant, & quodammodo ad propria bona veniant, *l. 1. §. 12. ff. de Success. Edict.* qui propterea hæredes instituti, vel nominatim ex hæredari necessarii debentur: sunt Filii Filiaque, & in istorum præmortuorum defectum Nepotes Nepotisque, in patriâ potestate defuncti mortis tempore existentes, §. *Sui 2. Instit. eadem Rubric.* nec solum legitimè jam nati: sed posthumi quoque sive nascituri, imò & adoptati ab ascendentibus, *pr. §. 1. Et Instit. de Exhæred. lib.* Hi 103. *Emancipatos 3. Inst. Rubr. cit.* sicut & respectu matris illegitimi, licet instituti modo jure ab hereditate abstinere, si velint, valeant, §. *Sui cit. V. Necessarii:* eos tamen instituere parentes hodiè; necessario tenentur; ut, si citra justam causam testamentò expressam exhæredent, vel silentiò prætereant, id invalidum sit, Clarus §. *Testamentum a. 42. à n.* Molina *Tract. 2. de J. & J. disp. 175. n. 1.* latè & accuratè Manzius *de Testam. tit. 8. à n. 10.* & Haunold. *Tom. 2. de J. & J. tract. 6. à n. 322.* Respectu liberorum autem, turbato mortalitatis ordine præmortuorum, nullis ex ipsis descendentes extantibus,

Necessarii hæredes sunt parentes & his deficientibus, ascendentes alii gradu proximiores, eò ordine, quò liberis seu descendentes intestatis succedunt, adeò; ut, si absque justa causa expressa exhæredentur, vel silentiò prætereantur, testamentum viribus destituatur, *l. Nam est 15. pr. ff. de Inoffic. test. & Novell. 115. cap. 4. pr. cit.* Clarus *q. 48. n. 2.* Molina *disp. cit. n. 3.* Manzius *Tit. 9. à n. 1. & 4.* & Haunold. *à n. 422.*

104. Fratrem instituere vel expressè exhæredare Frater ullò jure non cogitur, sed eum præterire impunè potest: dummodo hæredem non instituat personam turpem, hoc est, Juris, imò & Facti infamià laborantem: ut sunt metrices, concubinari, lenones, arenarii, mimi, lufores publici, filii presbyterorum adulterini, incestuosi & quocunque coitu legibus damnato procreati; cum, si Frater, Fratre Germanò vel Consanguineò sine justa causa exhæredatò vel præteritò, talem aliquam personam instituat, testamentum licet non ipsò jure nullum: obnoxium tamen sit impugnationi, & proposità à fratre vel sorore inofficiosi querelâ rumpi possit, *l. Fratres 27. C. de Inoffic. test. cit.* Clarus *q. 50. n. 1.* Manzius *tit. 9. q. 2. num. 7. & q. 3. num. 1.* & Haunoldus *n. 427.*

105. Non est autem necesse, ut hæredes Necessarii in tota substantia instituantur; cum nimis dura testatoribus foret omnimoda ademptio liberæ facultatis de rebus suis in eventum mortis disponendi, & de aliis benemerendi: sed satisfaciunt testatores, si bonorum suorum portione aliquà relicta hæredibus Necessariis, quos à successione excludendi justam causam non habent, de reliqua substantia pro voluntatis suæ arbitrio disponant.

106. Portio autem, illis jure debita, Legitima

gitima nuncupata, & non eadem, sed pro temporum & Necessariorum etiam heredum numero diversa: & respectu liberorum quidem, & ab his pramortuis descendendum antiquo Quadrans, sive quarta pars fuit ejus, quod omnes simul habituri essent, si parenti intestato successissent, §. *Sed hac 3. §. fin. Instit. de Inoffic. test.* Novò autem &, quò hodie utimur, Jure est Triens, sive pars tertia, si liberi quinque pauciores: si verò quini vel plures numero sint, Semis sive dimidia pars est bonorum sive ejus, quod omnes simul consecuturi essent ex successione, ab intestato, *Novell. 18. cap. 1. & Auth. Novissima C. de Inoffic. test. ut proinde eorum singuli in Legitima instituti consequantur Trientem aut Semissem, non totius substantiæ, sed ejus partis, quam ab intestato essent habituri, Tuschus Practic. V. Legitima, conclus. 183. n. 26. cit. Haunoldus n. 492. & Manzius Tit. 12. q. 3. à n. 1. excipiens adoptivos, quorum Legitimam novò Jure nihil auctam, sed indiscriminatim quadrantem esse, n. 15. ait cum Jalone in l. Si arrogator 22. ff. de Adopt. n. 52.*

207. Simili modò Legitima parentum, quæ veteri Quadrans, novò Jure Triens sive tertia pars est ejus, quod percepturi fuissent, si v. g. filius, nullis liberis relictis, decessisset intestatus, ut colligitur ex *Novell. cit. cap. 1.* in cuius fine id, quod de liberis constitutum est, observandum asseritur in omnibus personis, quæ olim habuerunt querelam inofficiosi: hanc autem parentibus Legitimam non consecutis datam, extra dubitationem est, §. 1. *Instit. & l. Nam & si parentes 15. ff. de Inoffic. test. cit. Tuschus conclus. 185. n. 2. Manzius q. 6. n. 1. & Haunold. n. 501.*

208. Fratrum quoque ac Sororum casu, quò ipsis præteritis persona turpis instituta est, Legitimam, si quatuor vel pau-

ciiores, Trientem: si numerò plures sint Semissem esse, cum Fachineo *Lib. 4. C. de Troverf. cap. 28.* & aliis contra Gratianum §. *Legitima q. 10.* & Wesenbecium §. *Sed hac 3. Instit. de Inoffic. test. n. 6. ex Novell. cit. defumit Manzius cit. Tit. 12. q. 7. n. 3.* quò in fine *cap. 1. cit. Legitima* aucta sit omnibus personis, quibus ab intestato, hoc est, Jure antiquo (non, ut vult illa adversarii exponunt, per se & ordinariò Jure: & non solum per accidens ex post facto, extraordinariò & casuali Jure, ex personæ turpis institutione interveniente) competeat querela inofficiosi: quam antiquò Jure fratribus quoque ac Sororibus competivisse, liquet ex *l. Fratres cit. §. 1. Instit. de Inoffic. test.*

Dubium est, quò Jure Legitima datur. Qua in re aliqui, ejus debitum Naturale esse, indiscriminatim agunt. Alii verò DD. discrimen statuunt inter personas, quibus ea relinquenda est: & liberis quidem eam Naturali Jure debitam, liquet ex *l. Scripto 7. in fine, ff. Si in bula test. l. Cum ratio 7. pr. ff. de Bona damnat. l. Scimus 36. §. 2. ibi Negitima fraudetur debito Naturali, C. de Inoffic. test. Novell. 1. pr. §. 2. & c. 1. §. Aliqua hæc Rubr. in 6.* Ratio est; quia liberis Legitima debetur in alimenta, *Novell. 11. cap. 3.* quæ ex parentum substantia liberis competunt Jure Naturali, *l. 1. §. 3. ff. de J. & J.* Unde legitima hæc Jure debetur, saltem quoad substantiam: licet certæ quantitatis, Trientis vel Semissis determinatione sit Civilis, & ab intestato Legitima nominiterur, *l. Scimus cit. §. 1. C. de Lege 14. C. de Legit. hered. cit. Gratianus §. Legitima, q. 2. Fachineus Lib. 4. cap. 21. & Manzius Tit. 12. q. 11. à n. 1.* quibus eodem Jure Legitimam parentibus debitam, docent Gomez *Tom. 1. var. cap. 10. n. 7.* & Barbosa *in §. 1. cit. n. 4.* id de summo

Argumentes ex *Novell. cit. pr. §. 1.* ubi Imp. eam filiis, nepotibus, patribus & matribus *Secundum Naturam* deberi, ait, & c. 1. *cit. cujus v. fin.* à filio testamento suo matrem iure Naturæ debitâ portionæ privari non posse, in terminis aseritur. Ratio est quia, licet filii ante parentes suos decedentis obitu mortalitatis ordo naturalis turbetur, *l. Scripro cit. casu* tamen, quò ed ordine inversò filius nullis descendentibus relicto præmoritur, Pietatis & Gracitudinis etiam obligatio Naturalis parentes præteriri & ab hæreditate excludi non sinit, *l. Nam & si 15. ff. de Inst. test.*

110. Alia ratio est Legitimæ Fraternæ; cum Naturale ius, licet personam turpitudinis maculâ notatam veteri institui, fratrem tamen præ quovis alio, etiam Piaculâ, in hæreditatis partem vocari, non præcipiat. Unde, eam Civilis Iuris inventum esse, ex communi aliorum sensu docet *Grassus q. 2. cit.*

111. Sicut non eodem Iure, sic non eò, quò fratribus titulò liberis ac parentibus Legitimæ est relinquenda; licet enim illis secundum ius antiquum quoquo modo, sive iure hæreditario, sive iure Legati, Fideicommissi, Donationis mortis causa &c. relinqui hodie quoque valeat, §. *Igitur 6. Inst. l. Papinianus 8. §. 6. & l. Omnimodo 30. pr. v. Et hac, C. de Inoffic. test.* his tamen sive liberis ac parentibus novo Iure relinquenda est titulò Institutionis, *Novell. 115. cap. 3. pr. præ Legati, Fideicommissi &c. titulis non solum honorabili, sed utili quoque, propter jus accrescendi; cum, si filius institutus acciperet cohæredem, isto repudiante, ipse hæreditatem totam consequatur: secus, quàm contingeret, si ipsis non Institutionis, sed Legati, Fideicommissi aliòve particulari titulò aliquid relicto esset: cui, haud sanè levi, ea quoque commoda ac-*

cedunt; quò institutus sibi relicto capiat propriâ auctoritate, & remedio *l. fin. C. de Edicto Adriani toll.* in bonorum possessionem immitti, petere possit, *cit.* *Clarus q. 38. n. 1. Manzius q. 13. n. 2. & Haunold, n. 504.*

Relinquenda autem Legitima, sicut Liberis ac Parentibus, sic & turpis personæ institutæ casu Fratribus est sine onere, *l. Quoniam 32. l. Scimus 36. §. 1. C. de Inoffic. test.* ut neque fideicommissò, neque conditionibus dilationibusque, neque aliâ ratione gravari possit; cum enim Legitimæ, ferè naturali Iure debitæ, portio legis dispositione potius, quàm iudicio testatoris definita sit, eam istius arbitriò gravaminis adjectione deteriore reddi, conveniens non fuit, *cit.* *Grassus q. 38. n. 2. & Manzius q. 42. n. 1. Hauctenus de Necessariis.*

Voluntarii hæredes dicuntur, qui, sicut instituti hæreditatem ad eundem ullâ necessitate non adstringuntur, sed eam repudiare liberè possunt, sic à testatore præteriri & non institui possunt. Tales autem sunt & Testamentò hæredes institui, ex eòque legata capere possunt omnes, qui specialiter non prohibentur, *pr. Instit. de Hæred. instit.*

Nec solum Laici, sed Clerici quoque, & ipsi etiam Religiosi; nisi Ordinis sui Constitutionibus specialiter prohibeantur, ita tamen; ut non prohibitis relicta Monasteriis acquirantur, *l. Deo 36. §. 1. C. de Episc. & Cleric. Navarrus Comment. 2. de Regular. n. 43. & Clarus §. Testamentum q. 29. in fine,* de hoc neminem dubitare, asserens. Scholastici etiâ Societatis JESU, & Coadjutores nondum Formati, licet veri Religiosi sint, hæredes tamen in particulari institui ita possunt, ut sibi acquirant; quia ob graves causas retinere ad tempus permittuntur dominium suorum bonorum: quorum tamen

usu & administratione independenter à voluntate superiorum, propter emissum Paupertatis votum, carent, ut constat ex *Constit.* Gregorii XIII. quæ incipit *Ascendente*, edita 3. Calend. Junii 1584. & *Constit. Societ.* p. 4. cap. 4. §. 5. & 6. & p. 6. cap. 2. §. 11.

Neque solum personæ in particulari, sed in genere etiam, v.g. Pauperes, Orphanæ, Captivi, l. *Sancimus* 46. & l. *Si quis* 49. C. de *Episc. & Cleric.* Civitates & Municipia, l. *Hereditatis* 12. C. de *Heredit. instit.* Universitates & Collegia licita, l. 1. C. de *SS. Eccles.* & l. *Collegium* 8. C. de *Heredit. instit.* Ecclesiæ, Oratoria, Hospitalia, arg. l. *Si quis* cit. l. 1. & l. *Quoniam* 26. C. de *SS. Eccles.* Monasteria, Conventus & Congregationes utriusque sexûs Regularium, arg. *LL. cit.* uti & Collegia & Domus Probationis Societatis JESU, Examini cap. 1. §. 4. *Constitut. Societ.* p. 4. cap. 2. §. 5. & p. 6. cap. 2. §. 1. junctâ declarat *lit. A.*

Quin hæres institui etiam potest Deus & Dominus noster JESUS Christus ac BB. Coelites, l. 1. §. 5. ff. ad *L. Falcid.* l. *Quoniam* 26. cit. & *Novell.* 131. cap. 9. quibus relicta impendi debent in Dei cultum, SS. venerationem, alimenta pauperum &c. juxta illud, *Quod fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis* Matth. cap. 25. V. 40. Zypæus *Confulc.* l. de *Paroch. pr.* & *Manzius Tit.* 6. n. 3.

Hæres autem institui quidam Civili vel Canonico communi; alii speciali iure prohibentur. Civili imprimis *Peregrini*, l. 1. l. *Sed si* 6. ff. de *Heredit. instit.* *Deportati*, tanquam peregrini, l. 1. cit. *Damnati in metallum*, l. *Si in metallum* 3. ff. de *His, quæ pro non script.* & ad *triremes*, *Grassius §. Institutio* q. 6. Qui occidit testatorem, l. *fin.* §. 4. ff. de *Bonis damnat.* Hæretici, non tolerati eorumque fautores & Apostata, l. 1. l. *His qui sanctum* 3. C. de *Apostat.* Relata Ma-

jestatis, l. *Quia quis* 5. C. ad *L. Jul. de Adest.* Ob carmen famosum condemnatus, argum. *ll. cit.* & ceteri ob delictum prohibiti testari; tales enim, sicut condere testamentum, sic ex isto capere non possunt, cit. *Clarus §. Testamentum* q. 34. n. 2. *Grassius cit. q. 6.* *Manzius q. 7. n. 45.* & *Haunoldus* 263.

Dein Mulier, in quam turpis suspicio cadit, l. *Mulier* 41. §. 1. ff. de *Testam. & nubens* intra annum luctus, l. 1. C. de *Secund. nupt.* qui tamen istius textus rigor iure Canonico temperatus est, ut per illa 4. & c. *fin. de Secund. nupt.* ut ad hanc Rubricam pluribus ostenditur *Sperrii* & quicumque, coitu legibus damnâ procreati; hi enim à patre saltem & matre hæres institui, eisque ab intestato succedere non possunt, *Auth. Liber C. de Natural. liber.* & *Novelle* 74. cap. 6. licet à quocunque alio, etiam à sui patris herede, institui permittantur; quod in his causa prohibitionis, scilicet damnata libido & incontinentia levitas, cessat, cit. *Clarus q. 31. n. 4.* *Grassius q. 7. n. 13.* & *Manzius Tit.* 6. q. 7. n. 103. & ex Canonica æquitate ejusmodi proli alimenta necessaria à parentibus non sine liberatione, c. *Cum haberes* 5. De *co. qui dicit in matrim. quam poll.* qua de re *fermo* redibit *Lib. 5. Tit. 16. n. 25.*

Demum Communitas Iudeorum l. 1. C. de *Judeis*, Collegia illicita & ex recta privatâ autoritate, l. *Collegium* 1. C. de *Heredit. instit.* Illicita, inquam; quod tanquam fomenta conspirationum, & in Republicam machinationum fabricæ ullum favorem non mereantur. Non etiam *Licita*, sive autoritate publicâ erecta causâ Pietatis ac Religionis; talia enim laudabiliter pieque institui, licet ex l. 1. §. 1. ff. de *Colleg. & Corp.* l. 1. C. de *SS. Eccles.* *Laiman, Lib. 3. tit. 4. cap. 5. num. 1. §. Tertio* & *Manzius cit. q. 7. n. 148.*

20. Canonico Iure, præter Hæreticos eorumque credentes, receptatores, defensores ac fautores, c. *Excommunicamus* 13. §. *Credentes de Hæreticis*, hæredes institui prohibentur persecutores & percussores alicujus S. R. E. Cardinalis, c. *Felicis* 5. de *Pœnis* in 6. quò textu in tanti excellentis pœnam interfabiles esse usque adeò jubentur; ut nec testamenti liberam habeant factionem, neque ad alicujus bona ex testamento vel ab intestato admittantur, & violatæ Majestatis rei habeantur, arg. l. *Quisquis* §. cit. Laiman. cit. n. 1. §. *Obiit*, Farinac. *Prax. Criminal.* q. 112. n. 11. & in c. *Felicis* cit. Barbosa n. 17.

21. Speciali Iure propriæ Religionis institui non potest Primò Seraphicus Ordo S. Francisci FF. Minorum & Capucinorum; neque etiam Monasteria sive Conventus ipsorum, ut patet ex *Clem. 1. §. Item quod V. Cum enim* & c. *Exiit* 3. V. *Adhuc cum Fratres*, de V. S. in 6. neque etiam probabilius eorum Ecclesiæ ac Sacristiæ, Corduba in *Regulam S. Francisci* cap. 6. §. 11. p. 1. & aliis DD. relatis Sanchez *Lib. 7. Moral. cap. 25. n. 14.* Ratio est quia laudati Ordinis FF. tam ex Regula, in summa Paupertate & Humilitate fundatâ, quàm ex Professione suâ, in communi & in particulari, incapaces sunt domini ac proprietatis immobilium & mobilium bonorum, juriùmque & actionum ea respicientium; ac proinde etiam hereditatis, *Clement. 1. §. c. Exiit* viii. Manzius cit. *Tit. 6. n. 152.*

Quare, si ejusmodi Conventus vel Ecclesiæ instituantur, institutio, tanquam in persona incapaci facta, nulla est, & hæredes cohæredi illi adjuncto vel substituto eam adeunt: vel, si substitutus aut cohæres datus non sit, ab intestato successibus obveniet, l. 1. c. de *Caduc. roll.* Baldus in *Autb. Ingressi* C. de SS. *Ecclesiis* n. 46. Sylvester V. *Testamentum* 1. q. 6. & Sanchez cit. cap. 25. Unde

Dubium oritur, an tali casu cohæres, 122.

substitutus aut ab intestato venientes, quibus hæreditas obvenit, istius æstimationem Fratribus præstare teneantur. Teneri in foro saltem conscientiæ & eo casu, quo testatorem dispositionem suam jure Codicilli & meliori, quò potest, modò valere voluisse, scirent, cum Bartolo *Tract. Minorie. Lib. 1. dist. 1. cap. 3. n. 7.* & Anchorano in *Reg. Possessor* 3. in 6. n. 19, voluit cit. Sylvester q. 6. arg. l. *Cum Servus* 39. §. *fin. §. 1. Sed si res 40 ff. de Legat. 1.* quò textu utroque ei, qui rei sibi relictae in propria specie recipiendæ ob personæ suæ conditionem capax non est, æstimatio debetur, quando istius est capax. Sed verius, illos ad æstimationis præstationem ullò modò teneri, cum Baldo in *Autb. cit. n. 4.* & Felino in c. *In presentia* 8. de *Probat. n. 52.* negant Rodriguez *Tom. 2. Regul. q. 78. art. 2.* & cit. Sanchez n. 8. Moventur; quòd *Clement. 1. V. Cum enim* cit. Fratres successionum dicantur capaces *Nullatenus*, distinctione omnem modum ad successionem, ac proin etiam æstimationis recipiendæ facultatem excludente, secundùm *Glossam in Clement. 1. V. Nullo modo, de Estar. §. qualit.* Imolam *ibid. n. 19. §. 33.* & Barbosa *Usufreq. dist. 226. n. 2.* Ratio est; quia clausula, *Ut testamentum valeat jure Codicilli & Meliori modo, quò potest*, effectus est conversio institutionis in fideicommissum Univerfale: cujus Ordinis illius Conventus & Ecclesiæ etiam sunt incapaces, V. *Cum enim* cit. Jafon in l. 1. ff. de *Legat. 1. n. 99.* Gabriel, *Lib. 4. de Hæred. instit. conclus. 1. n. 5. cit.* Sanchez n. 5. & Manzius n. 161. Unde pro hujusmodi Conventibus & Ecclesiis non faciunt adducti textus; quia hæredes institui nullatenus; ac proinde etiam in æstimatione, non possunt.

Secundo, multò minus, quàm Monasteria, hæredes institui possunt ipsi Pro-

fessi FF. Minorum & Capucinatorum, *P. Cùm enim & V. Adbac cit.* Sicut etiam Professi & Coadjutores Formati Societatis JESU in particulari; quia hæreditariæ successioni cujuscunque incapaces redditi sunt, *Constit. cit. cap. 2. §. 12.* ut ad eorum intuitu principaliter facta institutio invalida sit. *Ipsorum, inquam, intuitu;* quia, si professus v.g. hæres institueretur intuitu ipsius Societatis vel certi alicujus Collegii vel Domus, ut principaliter ista instituta viderentur, valida institutio foret; quia præcipuè attendendū est, quò respectu & cujus contemplatione aliquid fiat, ut notârunt ex JCTis Everardus *Legal. arg. loco 116. n. 5.* ac Manzjus *de Testament. Tit. 6. n. 183.* & ex TT. *cit. Laiman cit. cap. 5. n. 5.* & Haunold. *n. 286.*

In dubio, cujus intuitu facta institutio sit, DD. isti statuunt auxiliò distinctionis; vel enim, inquit, testator Professum per se validè institui non posse scivit, vel non? Si prius; institutionem principaliter ipsius societatis vel Domus aut Collegii intuitu factam, est præsumendum; quia ultimæ voluntatis dispositionem sic interpretari oportet; ut potius valeat, quàm pereat, *arg. l. fin. C. de Usufructu.* Si posterius, alteram adhibent distinctionem: & si testator extraneus, institutionem Societatis Collegii vel Domus: Si verò consanguineus instituti fuit, propinquitatis vel personæ intuitu factam præsumendum, censent, argumentò depromptò ex eo, quod communiter & frequentius contingit.

124.

Neque cum hætenus dictis pugnat; quòd, sicut aliis Religiosis quibuscunque, sic etiam FF. Minorib⁹, Capucinis &c. non solum in communi, sed in particulari quoque relinqui valeant legata, ita tamen; ut ista Domibus & Collegiis, in quibus habitant, vel Ecclesiæ Romanæ acquirantur,

§. Adbac quia Fratibus cit. Sanchez cap. 27. n. 25. Is autem, qui hæres instituitur testamentò non potest, incapax sit etiam Legati, *§. Legati 24. Instit. de Legat.* Non, inquam, hic textus cum dictis pugnat; quia eò tradita Regula, licet procedat in iis, qui hæres esse nequeunt ex dispositione Iuris communis: fallitamen in iis, qui successioni hæreditariæ ex testamento vel ab intestato incapaces sunt ob Votum Paupertatis. Cujus diffidentiarum & ex tali causa hæreditatis incapacibus legata permittendi ratio fuit quòd legata, cum sint rerum particularium, se habeant instar elemosinarum & rei donatæ: cujus Religiosi omnes sunt capaces: neque annexa habeant onera & lites sive Actiones judiciales, ut solent hæreditates, *Laiman cap. 5. cit. n. 5.* & *Sanchez cap. 26. n. 10.*

Tertiò, Societatis JESU Domus Professæ hæres institui quidem possunt, immobilia tamen testamentò relicta, sicut & donata nequeunt retinere: sed ea oblatà opportuna occasione vendere, indeque paratam pecuniam in necessarios usus convertere debent; cum honorum & reddituum stabilium (excepta Domo Ecclesiæ, hortòque contiguo, & vinea sive horto cum domo sua ad extraordinariam Religiosorum relaxationem) non sint capaces, *Constitut. Julii III. quæ incipit Exposcit, edita 12. Calend. Augusti 1570.* & *Constit. Societ. p. 6. cap. 2. §. 5.* Sed hinc

Dubium oritur, an valeat institutio, quæ hæres gravatur, ut singulis annis Domui Professæ certam pensionem pro Professorum sustentatione, fabricæ ornatu Ecclesiæ solvat. Ratio dubitandi est; quia prædictæ Domui sic relinquitur legatum annui redditus: cujus plena non est capax.

Nihilominus, licet Societatis Religiosis

ARTICULUS VII.

De Legatis.

SUMMARIUM.

127. *Legati definitio,*
 128. *Et differentia ab Institutione, Fideicommissio & Donatione.*
 129. *Legare omnes, & legari omnibus non prohibetur potest:*
 130. *Etiā Religiosis incapacibus institutionis hereditaria.*
 131. *Legatum Pium in genere relictum valet,*
 132. *Et serè à circumstantiis recipit interpretationem.*
 133. *Legari valent omnes res, in rerum natura & commercio existentes,*
 134. *Alienari non prohibetur & utiles.*
 135. *Nec solum res testatoris propria, sed aliena quoque:*
 136. *Cujus legatum etiā Jure Canonico subsistit:*
 137. *Licet ea ad Ecclesiam spectet:*
 138. *Et favore causa Pia, si eam alienam esse, testator ignoravit.*
 139. *Legata relinqui possunt vel absolute,*
 140. *Vel sub conditione, Jure tamen non reprobantur.*
 141. *Conditio nuptias excludens pro non adjecta habetur,*
 142. *Variis tamen casibus à legatario implenda est.*
 143. *Sub conditione, Si nupserit, legatum capit ingrediens Religionem.*
 144. *Conditio, Si nupserit Titio, à legatario plerumque:*
 145. *Non semper adimplenda est.*

L 11 3

146. Con-

Religiosis prohibitum sit, ne quemquam ad ejusmodi elemosynas perpetuas Domibus profectis relinquendas invitent, *cap. 2. cit. §. 2. & 6.* verius tamen est, sic institutum heredem ad ejusmodi legatum annuum præstandum ex Justitia obligari; quia Societatis Constitutiones ejusmodi Domibus solum interdicunt jus Civile sive Actionem ad eas petendas in judicio, & dispositionem sive eorum administrationem, §. 6. *cit. & Declarat. lit. B.* non autem prohibent aut irritant illorum juxta defuncti voluntatem oblatorum acquisitionem, *cit. Sanchez cap. 27. n. 9. Suarez Tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 4. cap. 6. n. 9. & Palao Tract. 16. disp. 3. p. 10. n. 4.* Eadem ferè ratio & obligatio est hæredis, ad annuum legatum FF. Minoribus præstandum grati; nam etiā hic ad id præstandum tenetur, licet id petendi jus & Actio dicitur FF. non acquiratur, ut cum Sylvestro V. *Legatum 1. q. 3. dicto 3. Rodriquer Tom. 2. Regul. q. 126. art. 4. & aliis tradunt cit. Suarez Tom. 3. lib. 18. cap. 17. n. 19. & 25. & Palao p. 9. n. 12.*

Neque obstat; quod *cit. §. 6.* dicatur, heredem ejusmodi legata & elemosynas perpetuas præstare, *Cum eum movetur charitas in Deum;* quia, licet ad id moveatur Charitate comparatione Societatis, hujusmodi legata petendi jus non habentis: ex Justitia tamen movetur comparatione defuncti testatoris ex quasi contractu cum illo inito ipsâ additione hereditatis, Palao *cit. p. 10. n. 5.* ideoque hæres ad ejusmodi legata præstanda à Jure ex officio vel ad Civitatis ejusve Syndici, imò cujusvis de populo agentis instantiam compelli potest, Sanchez *l. cit. n. 10.*

¶ (O) 50